

Órudd og burturkast á almennum økjum

Henda vegleiðing fyri órudd og burturkast er ætlað sum eitt amboð hjá kommunum í teirra eftirlits arbeiði við óruddi.

Almenn øki eru allir eigindómar, har ein almennur stovnur ella myndugleiki í tinglýsingarskránni stendur sum skrásettur eigari. Øll jørð, sum er fevnd av løgtingslóg nr. 45 frá 15. mai 2007 um landsjørð, sum broytt við løgtingslóg nr. 98 frá 1. november 2007, er somuleiðis at rokna sum almenn øki.

Náttúrufriðingarlógin¹ ásetur í § 1 eitt generelt forboð ímóti dálking av náttúruni við burturkasti. Lógargrundarlagið aftanfyrir fyribyrjing móti dálking við burturkasti er umhvørvisverndarlógin². Almennar ásetingarnar um órudd og annað burturkast, eru at finna í § 1 í kunngerðini um umhvørvisreglur³. Ásetingarnar um burturbeinan av tí óruddi og burturkasti, sum ikki er regulerað í aðrari lóggávu, eru at finna í kunngerð um burturkast⁴.

§ 1 í náttúrufriðingarlógini ásetur ikki beinleiðis, hvør ið hefur myndugleikauppgávuna at burturbeina órudd. Í viðmerkingunum til greinina sæst tó, at óruddið kann burturbeinast av tí almenna, herundir kommununi. Á hesum grundarlagi er ein siðvenja íkomin um, at tann lokali myndugleikin (t.e. kommunan) hefur ábyrgdina av burturbeining av óruddi.

Sambært § 1, stk. 1 í kunngerð um umhvørvisreglur skal kommunan halda almenn øki, vegir o.a. rein og ruddilig, meðan eigarin skal halda privat øki rein.

Sambært ásetingunum í § 1, stk. 5 í náttúrufriðingarlógini skal tann, ið hefur ábyrgd av, at órudd er komið á eitt alment stað, gjalda kostnaðin fyri burturbeiningina av óruddinum. Viðvíkjandi festijørð er galdandi, at festari ella leigari av festijørð, sambært ásetingunum í § 1, stk. 1 í kunngerðini um umhvørvisreglur, hefur skyldu til at halda uttanduraøkið, ið hoyrir til festið, ruddiligt. Heldur festarin ella festileigarin ikki hesar skyldur, kann kommunan áleggja honum at burturbeina óruddið og annað burturkast til hóskaði stað. Slík boð um burturbeinan, hava heimild í § 1, stk. 2 í kunngerðini um umhvørvisreglur.

Ongin greið lógarásett allýsing er av, hvat ið skal roknast sum órudd ella burturkast. Umhvørvistovan er av tí fatan, at um lutir liggja á uttanduraøki, ið ikki er at rokna sum goymsla, og lutirnir ikki verða nýttir til endamálið teir eru gjørdir til, eru hesir at rokna sum burturkast. Sum dømi um slíkar lutir kunnu nevnast: Bilvrak, gomul vinnutól (t.d. landbúnaðarmaskinur, aliútbúnaður o.a.t.), soknir bátar, niðurdottið hegn, leivdir avbyggitilfari o.a.t. Víst verður í hesum sambandi til § 1 í náttúrufriðingarlógini.

1 Løgtingslóg nr. 48 frá 9. juli 1970 um náttúrufriðing, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 110 frá 29. juni 1995

2 Løgtingslóg nr. 134 frá 29. oktober 1988 um umhvørvisvernd, sum broytt við løgtingslóg nr. 128 frá 22. desember 2008

3 Kunngerð nr. 53 frá 3. mai 1994 um umhvørvisreglur, sum broytt við kunngerð nr. 111 frá 7. september 2009

4 Kunngerð nr. 147 frá 19. oktober 1995 um burturkast, sum broytt við kunngerð nr. 90 frá 28. september 2007

Vísandi til § 1, stk. 5 í løgtingslóg nr. 48 frá 9. juli 1970 um náttúrufriðing, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 110 frá 29. juni 1995, og løgtingslóg nr. 134 frá 29. oktober 1988 um umhvørvisvernd, sum broytt við løgtingslóg nr. 128 frá 22. desember 2008, mælir Umhvørvisstovan kommununum til at nýta hesa mannagongd, í sambandi við óruddi á almennum økjum:

- 1.** Tá kommunan hevur staðfest órudd, ið er til ampa (herundir sokkin før við bryggju ella í bátahyljum) skal tann, ið hevur ábyrgdina av, at óruddið er komið á staðið (tvs. eigarin, festarin ella festileigarin), fáa boð um at burturbeina óruddið innan eina ávísa tíðarfreist. Tá boðini verða givin skal samstundis verða víst á, at um boðini ikki verða fylgd, ætlar kommunan at beina óruddið burtur fyri eigarans rokning. Áðrenn boð verða givin, skal sendast ætlanarskriv, har sagt verður frá, at ætlanin er at geva eini boð, og at tann ið ábyrgdina hevur, hevur rætt til at gera viðmerkingar til ætlanina hjá kommununi, samstundis sum hann eisini hevur rætt til málsinnlit. Í boðum eigur altíð at vera ein neyv tilvísing til, við hvørji heimild boðini verða givin.
- 2.** Er óruddið ikki beint burtur innan ásettu freistina, skal kommunan senda eiganum, festaranum ella festileigaranum eitt skriv, har sagt verður, at kommuna hevur tikið avgerð um, at um óruddið ikki er beint burtur innan fyra vikur, verður tað beint burtur fyri hansara rokning. Í skrivinum skal eisini verða tilskilað ein kærugleiðing, sum sigur, at avgerðin innan fyra vikur frá móttøkuni av skrivinum kann kærast til Umhvørvisstovuna (sbært § 38 í kunngerðini um umhvørvisreglur).
- 3.** Staðfestir kommunan at óruddið ikki er burturbeint innan ásettu tíðarfreistina, kann kommunanuttan aðra ávaring beina burturkastið burtur fyri eigarans, festarans ella festileigarans rokning.
- 4.** Staðfestir kommunan, at málið er kært, skal kommunan steðga øllum inntrivum til kærugverðin fyriliggur. Víst verður í hesum sambandi til § 67, stk. 1 í løgtingslóg um umhvørvisvernd og § 39 í kunngerðini um umhvørvisreglur.
- 5.** Gongur ein kærugverð kommununi á mæti, eigur kommunan sum skjótast at útyнна kærugverðina, um eigari, festarin ella leigarin ikki sjálvur ger hetta.
- 6.** Skip, bátar ella onnur flótandi før skulu undir ongum umstøðum søkkjast. Í staðin skulu hesi upphøg-gjast og burturbeinast á landi. Víst verður í hesum sambandi til § 17 í løgtingslóg nr. 59 frá 17. mai 2005 um verju av havumhvørvinum.